

POROČILO O ČLOVEKOVIH PRAVICAH ZA LETO 2017 ZA SLOVENIJO

POVZETEK

Slovenija je parlamentarna demokracija in ustavna republika. Oblast je razdeljena med neposredno izvoljenim predsednikom (voditelj države), premierjem (predsednik vlade) in dvodomnim parlamentom, sestavljenim iz Državnega zbora (spodnji dom) in Državnega sveta (zgornji dom). Leta 2014 so v državi potekale parlamentarne, 22. oktobra 2017 pa predsedniške volitve z odločilnim krogom, ki je potekal 12. novembra. Po mnenju opazovalcev so bile volitve svobodne in poštene.

Civilni organi so vzdrževali učinkovit nadzor nad varnostnimi silami.

V obravnavanem letu ni bilo poročil o nezaslišanih primerih kršitev človekovih pravic.

Izvršilna oblast je sprejela ukrepe za preiskovanje, pregon in kaznovanje uradnih oseb, ki so zagrešile zlorabe, tako v varnostnih službah kot drugod v vladi.

1. poglavje Spoštovanje osebne integritete, kar med drugim ne vključuje:

a. samovoljnega odvzema življenja in drugih nezakonitih ali politično motiviranih pobojev

Poročil o samovoljnih oziroma nezakonitih odvzemih življenja, ki bi jih zagrešila izvršilna oblast ali njeni predstavniki, ni bilo.

Izvršilna oblast se je še naprej ukvarjala s problemom zunajsodnih pobojev in z odkrivanjem ocenjenih 581 množičnih grobišč iz obdobja med drugo svetovno vojno in takoj po njej. Nekateri politični voditelji in oblikovalci javnega mnenja so izvršilni oblasti očitali počasen napredek pri odkrivanju žrtev in razjasnitvi okoliščin pobojev pokopanih v okoli 70 množičnih grobiščih po državi.

b. izginotja

V obravnavanem letu ni bilo poročil o izginotjih zaradi vladnih organov ali v njihovem imenu.

c. mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja oziroma kaznovanja

Ustava in zakon prepovedujeta take prakse; poročil o tem, da bi jih vladni uradniki uporabljali, je bilo le nekaj.

Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja je v svojem poročilu, ki je bilo objavljeno 30. septembra, o obisku države, ki je potekal med 28. marcem in 4. aprilom, izpostavil, da je prejel nekaj osamljenih primerov obtožb čezmerne uporabe sile s strani policije po prijemu.

V obravnavanem letu je Urad varuha človekovih pravic skupaj s predstavniki nevladnih organizacij opravil številne nenapovedane obiske zaporov in policijskih postaj. V večini primerov so opazovalci izpostavili vidno zmanjšanje števila pritožb zaradi čezmerne uporabe sile.

Razmere v zaporih in prostorih za pridržanje

Materialne razmere so bile večinoma sprejemljive, čeprav je bilo nekaj poročil o nasilju nad zaporniki in med njimi ter o prezasedenosti v nekaterih zaporih. V obravnavanem letu ni bilo nobenih pomembnih poročil o razmerah v zaporih ali prostorih za pridržanje, ki bi sprožala zaskrbljenost glede človekovih pravic.

Fizične razmere: Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja je v svojem poročilu, ki je bilo objavljeno 30. septembra, izpostavil, da je bila uradna dolžnost prekoračena v številnih zaporih v državi. V mariborskem zaporu je Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja poročal o številnih osamljenih primerih obtožb zapornikov, ki naj bi jih zaporniško osebje teplo, boksalo in brcalo. Opazovalci Odbora Sveta Evrope za preprečevanje mučenja so ugotovili, da so bili redki primeri nasilja med zaporniki skoraj vedno povezani s črnim trgom prepovedanih snovi, zdravil na recept in prenosnih telefonov.

Neodvisne nadzorne organizacije so izpostavile, da so organi številne zapornike zapirali v njihove celice za dalj časa z omejenimi možnostmi za delo ali rekreacijo, medtem ko je imelo nekaj zapornikov v zaporu na Dobu zaradi prostorskih omejitev omejene možnosti za delo.

Upravni organ: Organi oblasti so preiskali obtožbe in zabeležili izsledke na javno dostopen način.

Neodvisno spremljanje: Izvršilna oblast je lokalnim in mednarodnim skupinam za človekove pravice, medijem in mednarodnim organom, kot sta Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja in Mednarodni odbor Rdečega križa, dovolila neodvisno spremljanje razmer v zaporih. V obravnavanem letu je Urad varuha človekovih pravic skupaj s številnimi skupinami za človekove pravice in z drugimi nevladnimi organizacijami obiskal vse zapore. Izvršilna oblast je imenovanim nevladnim organizacijam dovolila spremljanje ravnanja z zaporniki.

d. samovoljnega odvzema prostosti ali pridržanja

Ustava in zakon prepovedujeta samovoljni odvzem prostosti in samovoljno pridržanje ter vsakomur zagotavljata pravico do prerekanja zakonitosti svojega pridržanja na sodišču, izvršilna oblast pa je tovrstne zahteve večinoma upoštevala.

Vloga policije in varnostnega aparata

Policija je izvajala naloge na področju osnovnega reda in miru v državi, vključno s priseljevanjem in nadzorom meja, kar je potekalo pod neposrednim nadzorom Ministrstva za notranje zadeve. Nacionalni preiskovalni urad in mejna policija spadata v pristojnost Generalne policijske uprave Ministrstva za notranje zadeve. Oborožene sile so pristojne za nacionalno obrambo, nadzoruje pa jih Ministrstvo za obrambo. Izvršilna oblast, komisija za parlamentarni nadzor, pristojno okrožno sodišče, varuhinja človekovih pravic, Računsko sodišče in Urad za nadzor proračuna nadzorujejo Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Junija je začel delovati na novo vzpostavljeni Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov. V skladu z zakonom je ta urad pristojen za zagotavljanje izpolnjevanja mednarodnih zavez Slovenije za zagotavljanje storitev in zaščite beguncem, priseljencem in razseljenim osebam z usklajevanjem prizadevanj nacionalnih organov, nevladnih in drugih organizacij. Urad je nudil materialno pomoč in nastanitev za pomoč beguncem v vseh svojih azilnih domovih in njihovih izpostavah, vodil programe pomoči pri sprejemu in oskrbi, skupaj z nevladnimi in mednarodnimi organizacijami je zagotavljal storitve in možnosti ponovne naselitve priseljencem, nudil zdravstvene storitve in psihološko svetovanje, nadziral storitve vključevanja za begunce in priseljence, sodeloval z zakonitimi zastopniki mladoletnikov brez spremstva in pomagal policiji pri postopkih za izgon tistih, katerih prošnje za azil so bile zavrnjene.

Civilni organi so vzdrževali učinkovit nadzor nad oboroženimi silami, policijo in Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo, izvršilna oblast pa ima učinkovite mehanizme za preiskovanje in kaznovanje zlorab in korupcije. V obravnavanem letu ni bilo poročil o nekaznovanosti v zvezi z varnostnimi silami.

Postopki odvzema prostosti in ravnanje s pridržanimi osebami

Policija je odvzeme prostosti v glavnem opravljala s sodnimi nalogi, ki sta jih izdala bodisi državni tožilec bodisi sodnik. Organi lahko osumljence pridržijo za največ 48 ur, potem pa mora biti zoper njih vložena obtožnica. Zakon določa, da morajo organi osumljence takoj po odvzemu prostosti seznaniti z njihovimi pravicami, pridržane osebe pa morajo v roku šestih ur (ali treh ur v

primeru prekrška) seznaniti z razlogi za odvzem prostosti. Osumljenci morajo imeti takojšen dostop do sodnika, ki presodi, ali so upravičeni do izpustitve na podlagi varščine ali pa morajo ostati zaprti do sojenja. Organi so obdolžence največkrat izpustili proti plačilu varščine, razen v najhujših kazenskih zadevah. Zakon določa takojšen stik z družinskimi člani, pridržanje pa dopušča v okviru hišnega pripora.

Po odvzemu prostosti imajo pridržane osebe pravico do zagovornika po svoji izbiri in pravico do posveta z njim v času zaslišanja. Obtoženci brez sredstev sicer imajo pravico do odvetnika na državne stroške, vendar pa izvršilna oblast ni vzpostavila formalnega sistema za tovrstno pravno svetovanje. Osebe brez sredstev so dobile brezplačnega zagovornika iz nevladne organizacije Pravno-informacijskega centra (PIC) in brezplačno državno pravno pomoč. Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja je v svojem poročilu, ki je bilo objavljeno 30. septembra, izrazil skrb, da osebe, ki niso mogle plačati odvetnika, praviloma niso mogle izkoristiti pravice do dostopa do odvetnika že od samega začetka svojega pridržanja. V poročilu je izpostavljeno, da „so bili odvetniki po uradni dolžnosti imenovani le, če se je takšno imenovanje štelo, da je ‘v interesu pravičnosti’, če pa so že bili imenovani, so se s pridržano osebo sestali šele po zaslišanju policije, zelo na kratko pred sodno obravnavo“.

Pripor pred začetkom sojenja: Čeprav zakon sicer zagotavlja pravico do sojenja v razumnem roku, so bili po poročanju nevladnih organizacij in zagovorniških skupin sodni postopki zaradi sodnih zaostankov včasih še vedno dolgotrajni. Potem ko organi vložijo obtožnico zoper osumljenca, lahko pripor pred začetkom sojenja traja največ štiri mesece, odvisno od resnosti domnevnega kaznivega dejanja. Obtožbe mora potrditi preiskovalni sodnik. Po začetku sodnega postopka lahko organi skupno trajanje pripora podaljšajo za največ dve leti. Organi morajo osebe, ki so med čakanjem na sojenje ali med sojenjem v priporu več kot dve leti, izpustiti pred zaključkom sodnega postopka.

Možnost pridržane osebe do prerekanja zakonitosti njenega pridržanja na sodišču: Osebe, ki jim je bila odvzeta prostost ali ki so pridržane ne glede na to, ali jim je bila prostost odvzeta zaradi kaznivega dejanja ali ne, imajo pravico do prerekanja pravne podlage ali samovoljne narave njenega pridržanja na sodišču in do takojšnjega izpusta in odškodnine, če je ugotovljeno, da so bile nezakonito pridržane.

e. odrekanja pravice do poštenega javnega sodnega postopka

Ustava in zakon zagotavljata neodvisno sodstvo, izvršilna oblast pa je neodvisnost sodstva in nepristranskost večinoma spoštovala.

Sodni postopki

Poročila o ravnanju na področju človekovih pravic v državah po svetu za leto 2017
Ministrstvo za zunanje zadeve Združenih držav Amerike • Urad za demokracijo, človekove pravice in delo

Ustava in zakon zagotavljata pravico do poštenega javnega sojenja, neodvisno sodstvo pa je to pravico v glavnem spoštovalo. Obtoženci imajo pravico do domneve nedolžnosti, da so nemudoma in podrobno seznanjeni z obtožbami, do poštenega in javnega sojenja v razumnem roku in do posvetovanja z zagovornikom.

Obtoženci imajo na voljo ustrezen čas in možnosti za pripravo obrambe, pravico do po potrebi brezplačnega tolmačenja od trenutka obtožbe in v času vseh pritožb, pravico do soočenja z obremenilnimi pričami in do predstavitve prič obrambe in predložitve dokazov, ne da bi bili prisiljeni pričati ali priznati krivdo, in do pritožbe. Zakon predvideva tudi varstvo pred samoobtožbo. Te pravice zajemajo vse obtožence.

Po poročanju nevladnih organizacij in zagovorniških skupin je bil pravosodni sistem preobremenjen in mu je primanjkovalo upravne podpore, zato je prihajalo do občasnih zamud v pravosodnih postopkih. Izvršilna oblast je beležila napredek pri izboljšanju učinkovitosti sodstva, tako da je zmanjšala sodne zaostanke in skrajšala povprečni čas trajanja postopkov.

Politični zaporniki in osebe, pridržane iz političnih razlogov

Poročil o osebah, ki so zaprte ali pridržane iz političnih razlogov, ni bilo.

Civilni sodni postopki in pravna sredstva

Ustava in zakon zagotavljata neodvisno in nepristransko sodstvo v civilnih zadevah, vključno z odškodninami v zvezi s človekovimi pravicami oziroma odpravo kršitev.

Posamezniki se lahko pritožijo na sodbo sodišča o domnevni kršitvi Evropske konvencije o človekovih pravicah s strani vlade na Evropskem sodišču za človekove pravice, potem ko so izčrpali vsa sredstva pritožbe na domačih sodiščih.

Vračanje premoženja

Nekateri primeri v zvezi z vračanjem premoženja, zaseženega med drugo svetovno vojno in v obdobju komunizma, so ostali nerešeni. Svetovna organizacija za vračilo judovskega premoženja (WJRO) se je z vlado še naprej pogajala glede majhnega števila nerešenih zahtevkov.

Izvršilna oblast ima ustrezne zakone in mehanizme, vendar pa po poročanju nevladne organizacije in zagovorniške skupine izvršilna oblast ni beležila pomembnega napredka pri reševanju zahtevkov iz obdobja holokavsta, vključno z nekdanjimi državljani, ki so se morali odreči jugoslovanskemu državljanstvu, kar je bil pogoj za priselitev. Zakon o denacionalizaciji

Poročila o ravnanju na področju človekovih pravic v državah po svetu za leto 2017

Ministrstvo za zunanje zadeve Združenih držav Amerike • Urad za demokracijo, človekove pravice in delo

od tožnikov zahteva, da imajo slovensko državljanstvo, in izključuje premoženje, zaseženo pred letom 1945, kar predstavlja še dodatni dejavnik zapleta pri reševanju zahtevkov iz obdobja holokavsta. Nevladne organizacije in zagovorniške skupine so izrazile skrb zaradi omejevalnega stališča, ki ga je zavzela vlada glede obsega in opredelitve raziskav, na podlagi katerih bi se presojal postopek vračila posestev brez dedičev, stališča torej, ki je v nasprotju s stališčem Svetovne organizacije za vračilo judovskega premoženja.

Poleg tega so bila nekatera preostala nejudovska zasežena posestva na videz nedotakljiva, saj so bile stranke, ki so bivale na zemljiščih, politično vplivne in so spodnesle poskuse za doseg po ravnanju. Tako so se denimo od leta 1993 s tesnimi vezmi med lokalno upravno enoto in podjetjem Radenska, d. d., glavnim proizvajalcem mineralne vode, spodbijali odškodninski zahtevki tuje družine do Zdravilišča Radenci, katerega poslopje se nahaja na zemljišču družinskih prednikov. Čeprav je Vrhovno sodišče leta 2015 zavrnilo zahtevek družine, so se stranke v sporu pritožile na Ustavno sodišče, zadeva pa je ostala nerešena.

f. samovoljnega vmešavanje v zasebno življenje, družino, stanovanje ali dopisovanje

Ustava in zakon prepovedujeta take prakse; poročil o tem, da izvršilna oblast tovrstnih prepovedi ne bi spoštovala, ni bilo.

2. poglavje Spoštovanje državljanskih svoboščin, ki zajema:

a. svobodo govora in tiska

Ustava in zakon zagotavljata svobodo govora in tiska, izvršilna oblast pa je te pravice večinoma spoštovala. Neodvisni tisk, učinkovito sodstvo in delujoč demokratični politični sistem spodbujajo svobodo govora in tiska.

Svoboda govora: Zakon prepoveduje sovražni govor, vključno s spodbujanjem k nestrpnosti in nasilju. Zagrožena zaporna kazen za sovražni govor je dve leti. Čeprav je bilo več primerov morebitnega sovražnega govora na spletu (npr. zanikanje holokavsta), ki so bili deležni velike medijske pozornosti, pa v obravnavanem letu ni bilo poročil o pregonu sovražnega govora in nobenega dokaza o tem, da so organi naložili globo. V aprilskem intervjuju v poročilih televizijskega programa Nova24TV *Sreda v sredo* je Bernard Brščič, ki je bil državni sekretar nekdanjega premierja, priseljsko krizo, ki je zadela Evropo v letih 2015 in 2016, opisal kot „invazijo muslimanskih in negroidnih hord“ in omenil, da je „tako imenovana holokavstologija zelo perfiden način Židov ustvariti kolektivno

krivdo ... in vzpostaviti multikulti distopijo“. Tiskani mediji, radio in televizija in spletni mediji v državi so obširno poročali in kritizirali Brščičeve komentarje, direktor slovenskega Judovskega kulturnega centra pa je zagrozil s tožbo v skladu z zakonodajo o prepovedi zanikanja holokavsta. Lokalni urad državnega sodišča je preiskal Brščičeve komentarje in odločil, da je izražal mnenje o tem, ali so današnji Nemci odgovorni za holokavst, samega holokavsta pa ni zanikal. Julija je generalni državni tožilec sprožil notranjo preiskavo, ki še poteka, o tem, zakaj je lokalni urad državnega tožilstva opustil primer zoper Brščiča.

Svoboda tiska in medijev: Tiskani mediji, radio in televizija ter založniki knjig in spletni časopisi in revije so predmet zakona, ki prepoveduje sovražni govor, obrekovanje in žalitve.

Cenzura in omejevanje vsebine: Slovensko Združenje novinarjev in publicistov ter medijski analitiki so ugotovili, da so standardi novinarske integritete podlegli ekonomskemu pritisku; nestandardne oblike zaposlitve, kot sta status zunanjih sodelavcev in študentov ter zmanjšana zaščita novinarjev, so pripeljale do izvajanja praks samocenzure zaradi ohranjanja stalne zaposlitve. Lokalni mediji, od katerih so nekateri prejeli sredstva na občinski ravni, so včasih zrcalili obete lokalnih političnih voditeljev ali gospodarstvenikov.

Novinarji in predstavniki medijev so izjavili, da obstoječa medijska zakonodaja ne načinja problema čezmerne koncentracije lastništva v medijih, kar je omejilo raznolikost izraženih stališč. Združenje novinarjev in publicistov je prav tako izjavilo, da je prevladujoča razlaga medijskih prepisov zožila pravico do dostopa do informacij v javnem interesu.

Svoboda svetovnega spleta

Izvršilna oblast ni omejila ali prekinila dostopa do internetne ali cenzurirala spletne vsebine. Prav tako ni bilo verodostojnih poročil o tem, da bi izvršilna oblast nadzirala zasebne spletne komunikacije brez ustreznega pravnega pooblastila. V skladu s podatki Mednarodne telekomunikacijske zveze je leta 2016, v zadnjem letu, za katerega so bili podatki na voljo, internet uporabljalo 76 % posameznikov v državi.

Akadska svoboda in kulturne prireditve

Izvršilna oblast ni omejevala akademske svobode oziroma kulturnih prireditev.

b. pravico do mirnega zbiranja in združevanja

Ustava in zakon zagotavljata svobodo mirnega zbiranja in združevanja, izvršilna oblast pa je te pravice večinoma spoštovala.

c. svobodo veroizpovedi

Gl. poročilo ameriškega Ministrstva za zunanje zadeve *International Religious Freedom Report* [Mednarodno poročilo o verski svobodi, op. prev.] na spletnem mestu www.state.gov/religiousfreedomreport/.

d. svobodo gibanja

Ustava in zakon zagotavljata svobodo gibanja znotraj države, potovanja v tujino, izseljevanje in ponovno vrnitev v domovino, izvršilna oblast pa je te pravice večinoma spoštovala.

Izvršilna oblast je sodelovala z Uradom Visokega komisariata Združenih narodov za begunce in z drugimi humanitarnimi organizacijami pri zagotavljanju zaščite in pomoči beguncem, beguncem, prosilcem za azil, osebam brez državljanstva in drugim pomoči potrebnim. Junija je Urad Visokega komisariata Združenih narodov za begunce zaprl svoj urad v Ljubljani in začel pokrivati problematiko beguncev in azila v državi iz svojega urada v Budimpešti.

Državljanstvo: Na podlagi sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice iz leta 2012 je izvršilna oblast leta 2013 uvedla sistem za zagotavljanje ustrezne odškodnine (tj. povrnitev škode) za „izbrisane“ državljane drugih nekdanjih jugoslovanskih republik, ki jim je bila odvzeta pravica do zakonitega prebivanja v državi v devetdesetih letih minulega stoletja. Do danes je več kot 10.300 „izbrisanih“ posameznikov uredilo svoj pravni status v Sloveniji. Dodatnih 3000 je domnevno preminulih, približno 12.000 pa jih očitno živi v tujini in se nimajo namena vrniti v državo.

Zaščita beguncev

Dostop do azila: Zakon zagotavlja priznanje azila ali statusa begunca, izvršilna oblast pa je vzpostavila sistem za zagotavljanje zaščite beguncev.

Marca 2016 je država ponovno vzpostavila pravila v zvezi z nadzorom meja v schengenskem območju s Hrvaško, s čimer je učinkovito zaprla „balkansko pot“ in zaježila nove množične migracijske tokove (vključno z vladno podprtimi vlaki) iz Hrvaške v Avstrijo. Edini posamezniki, ki so smeli vstopiti v državo, so bili tujci, ki so izpolnjevali pogoje za vstop (kot denimo imetniki vizumov ali tisti, ki prihajajo iz države, vključene v

program odprave vizumske obveznosti), osebe, ki so nameravale vložiti prošnjo za mednarodno zaščito v državi, in posamezniki, ki jim je bil vstop dovoljen iz človekoljubnih razlogov, kakor to zagotavlja Zakonik o schengenskih mejah.

Varna matična/tranzitna država: Dublinska uredba III zavezuje Slovenijo, da kot članica EU šteje za varne matične in tranzitne države vse države EU. V skladu z uredbo lahko izvršilna oblast vrne prosilca za azil, ki prihaja iz druge države EU, kot je bila država prvega vstopa osebe v EU, čeprav v skladu s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice izvršilna oblast ni vrnila prosilcev za azil v Grčijo.

Trajne rešitve: Leta 2016 je izvršilna oblast odobrila načrt EU za premestitev 567 prosilcev za azil iz Italije in Grčije in za ponovno naselitev beguncev iz drugih držav zunaj EU. Izvršilna oblast je prav tako sprejela soglasje, da bo ponovno naselila 40 Sircev iz Turčije. Izvršilna je zagotovila stanovanja in zadostna sredstva za izpolnitev osnovnih potreb beguncev.

Priseljenci, premeščeni iz Turčije in drugih držav, ki jim je bila odobrena prošnja za ponovno naselitev, so prejeli enake storitve vključevanja kot begunci, pa tudi trimesečni usmerjevalni program, da bi spoznali Slovenijo. Ministrstvo za notranje zadeve in policija sta nudila prostovoljno repatriacijo tistim, ki so izrazili željo po vrnitvi v svoje matične države.

Začasna zaščita: Izvršilna oblast je prav tako nudila začasno zaščito posameznikom, ki niso opredeljeni kot begunci, od 31. oktobra dalje pa je zagotavljala tovrstno zaščito 24 posameznikom. „Subsidiarna zaščita“ velja za državljane tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki nimajo statusa beguncev, vendar se ne morejo vrniti v svojo matično državo. Ministrstvo za notranje zadeve ni vodilo ločene statistike za begunce in tiste, ki so upravičeni do subsidiarne zaščite. V obravnavanem letu pa do konca novembra je Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov sprejel in nastanil 1036 prosilcev za status mednarodne zaščite. Od konca novembra dalje je bilo v državi 438 oseb s statusom mednarodne zaščite.

3. poglavje Svoboda politične participacije

Ustava in zakon državljanom zagotavljata možnost, da izvolijo svojo vlado na svobodnih in poštenih občasnih volitvah, ki potekajo s tajnim glasovanjem, na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Volitve in politična participacija

Zadnje volitve: V državi so 22. oktobra potekale predsedniške volitve, katerih odločilni krog je potekal 12. novembra. Na parlamentarnih volitvah leta 2014 je zmagala stranka Mira Cerarja (pozneje poznana pod imenom Stranka modernega centra) z večino glasov, posledično pa je bil njen voditelj imenovan za premierja. Na predsedniških volitvah, ki so potekale 22. oktobra in 12. novembra, je tedanji predsednik Borut Pahor premagal svojega protikandidata in dobil drugi petletni mandat.

Po mnenju opazovalcev so bile tako lanske predsedniške kot tudi parlamentarne volitve leta 2014 svobodne in poštene.

Vključenost žensk in manjšin: Noben zakon ne prepoveduje udeležbe žensk in predstavnikov manjšin v političnem procesu, ženske in manjšine pa so bile vključene. Pet od devetih kandidatov za predsedniške volitve 22. oktobra je bilo žensk, kabinet vlade pa je vključeval osem ministric. Noben predstavnik manjšin ni kandidiral za predsednika ali bil zaposlen v kabinetu vlade. Ustava zagotavlja, da Državni zbor vedno vključuje po enega predstavnika madžarske in italijanske manjšine.

4. poglavje Korupcija in pomanjkanje preglednosti delovanja vlade

Zakon določa kazenske in civilne sankcije za korupcijo, navzkrižje interesov in nezakonito lobiranje s strani uradnikov. Po mnenju širše javnosti je uradna korupcija predstavljala težavo. Čeprav si je kazenski pravosodni sistem še naprej prizadeval, da bi preiskal, sodno preganjal in razrešil primere korupcije na visoki ravni, zakon ni določil ustreznih mehanizmov izvrševanja, kazenski pravosodni sistem pa ni imel sredstev. V enem primeru je Državni zbor po parlamentarni preiskavi korupcije v sistemu zdravstvenega varstva v državi izdal vmesno poročilo in zadevo predal organom pregona v nadaljnjo preiskavo. V preiskavi sta bila Simon Vrhunec in Gregor Pivec, vodji ljubljanske oziroma mariborske bolnišnice, in tudi drugi vodstveni delavci na področju zdravstvenega varstva obtoženi zlorabe položaja, sprejemanja podkupnin, uradnih kršitev in goljufije pri ravnanju z javnimi sredstvi v postopku javnega naročila žilnih opornic za bolnišnice.

Korupcija: Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) je bila osredotočena na boj proti sistemski korupciji, pa tudi na preprečevalne protikorupcijske ukrepe. Leta 2016 je delovna skupina za boj proti podkupovanju Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) izrazila zaskrbljenost glede KPK in izpostavila potrebo komisije po neodvisnosti, ustreznem financiranju in človeških virih. 12. septembra je ena od namestnikov predsednika KPK odstopila s položaja zaradi notranjih razprtij. V svoji

Poročila o ravnanju na področju človekovih pravic v državah po svetu za leto 2017

Ministrstvo za zunanje zadeve Združenih držav Amerike • Urad za demokracijo, človekove pravice in delo

odstopni izjavi je pozvala k prevetritvi vodstva KPK in njenih zaposlenih, k zunanji reviziji in k učinkovitejšemu zakonodajnemu in sistemskemu okviru za delo komisije.

Finančno razkritje: Za najvišje vladne, parlamentarne in sodne uradnike oziroma za 5 tisoč izmed 80 tisoč javnih uslužbencev v državi veljajo zakoni o finančnem razkritju. Za kršitve teh določb obstajajo upravne sankcije. Izvršilna oblast teh informacij ni dala v javnost, vendar pa lahko postanejo predmet javnih evidenc v drugih postopkih (npr. kazenske, davčne zadeve itd.). KPK lahko poda svetovalno mnenje v zvezi s kazenskim pregonom.

5. poglavje Odnos izvršilne oblasti do mednarodnih in nevladnih raziskav domnevnih kršitev človekovih pravic

Več domačih in mednarodnih skupin za človekove pravice je v glavnem delovalo brez omejitev, ki bi jim jih postavljala izvršilna oblast, raziskovali so primere, ki zadevajo človekove pravice, in objavljali svoje ugotovitve o njih. Državni uradniki so bili v glavnem pripravljeni sodelovati in so se odzivali na njihova mnenja.

Državni organi za človekove pravice: Ustava zagotavlja neodvisnega varuha človekovih pravic, ki spremlja kršitve človekovih pravic. V primerih kršitev človekovih pravic s strani vlade lahko posamezniki pri neodvisnem varuhu človekovih pravic vložijo pritožbo kot sredstvo upravne pomoči. Neodvisni varuh človekovih pravic je razpolagal z učinkovitimi in ustreznimi sredstvi, letno poročal parlamentu o razmerah človekovih pravic, vladi pa podajal priporočila. Leta 2016 je izvršilna oblast vzpostavila svojega prvega neodvisnega varuha za enake možnosti, čigar vloga je bila dvigniti ozaveščenost in pomagati preprečiti vse vrste diskriminacije. Ta varuh je začel delovati januarja, toda po poročanju urada ni bilo na voljo dovolj sredstev in zaposlenih, kar je omejilo njegovo učinkovitost.

6. poglavje Diskriminacija, družbene zlorabe in trgovina z ljudmi

Ženske

Posilstvo in nasilje v družini: Posilstvo, tudi posilstvo v partnerski zvezi, in nasilje v družini sta protizakonita. Spolno nasilje je kaznivo dejanje, za katero je zagrožena zaporna kazen od šest mesecev do osem let. Kazen za posilstvo je od enega do desetih let zapora. Policija je dejavno preiskovala prijavljena posilstva in preganjala

storilce. V prvih osmih mesecih leta je bilo prijavljenih 29 kaznivih dejanj posilstva, en poskus posilstva in 23 kaznivih dejanj spolnega nasilja.

Zakon predvideva od šest mesecev do 10 let zaporne kazni za povzročitev težke in hude telesne poškodbe. Ko je policija prejela prijavo o zlorabi ali nasilju v partnerski zvezi, je večinoma posredovala, storilce kaznivih dejanj pa sodno preganjala.

V obravnavanem letu je delovala mreža materinskih domov, varnih hiš in zavetišč za matere in otroke, ki so bili žrtve nasilja. Skupna zmogljivost te mreže je znašala 450 postelj. Policijska akademija je zagotavljala letno izobraževanje o nasilju v družini.

Spolno nadlegovanje: Spolno nadlegovanje je kaznivo dejanje, za katero je zagrožena zaporna kazen do treh let. Zakon prepoveduje spolno nadlegovanje, psihično nasilje, slabo ravnanje ali neenako obravnavo na delovnem mestu, ki „drugega zaposlenega ponižuje ali mu povzroča strah“. V obravnavanem letu niso organi preganjali nobenega primera spolnega nadlegovanja.

Prisila v nadzor rasti prebivalstva: V obravnavanem letu ni bilo poročil o prisilnem splavu, neprostovoljni sterilizaciji ali drugih prisilnih metodah nadzora rasti prebivalstva. Ocene v zvezi s smrtnostjo mater in razširjenosti kontracepcije so na voljo na spletnem mestu: www.who.int/reproductivehealth/publications/monitoring/maternal-mortality-2015/en/.

Diskriminacija: Zakon zagotavlja enak pravni status in pravice za ženske in moške. Kljub pravnim določbam glede enakega plačila so še vedno obstajale neenakosti.

Otroci

Vpis rojstva: Državljanstvo se določa na podlagi državljanstva staršev, z nekaterimi omejitvami. Otroku je slovensko državljanstvo zagotovljeno z rojstvom, pod pogojem, da sta mati in oče otroka ob rojstvu slovenska državljana, da je ob rojstvu otroka eden od staršev otroka slovenski državljan in da je otrok rojen na ozemlju Republike Slovenije ali da je ob rojstvu eden od staršev otroka slovenski državljan, drugi od staršev pa ni znan ali ima neznano državljanstvo in je otrok rojen v tuji državi. Možna je tudi naturalizacija. Otroci priseljencev in prosilcev za azil niso upravičeni do državljanstva, če so bili rojeni v Sloveniji, čeprav lahko njihovi starši v njihovem imenu zaprosijo za azil ali status begunca.

Zloraba otrok: V prvih osmih mesecih leta je bilo po poročanju organov kazenskega pregona prijavljenih 900 primerov nasilja v družini in 369 primerov zanemarjanja in zlorabe otrok.

Za mladino je bilo na voljo 10 kriznih centrov s kombinirano zmogljivostjo nastanitve 86 otrok. Če so otroci še obiskovali šolo, jim je izvršilna oblast omogočila, da so lahko v teh centrih ostajali do svojega dopolnjenega 21. leta starosti.

Prisilna in zgodnja poroka: Najnižja starost za sklenitev zakonske zveze je 18 let. Centri za socialno delo lahko dovolijo sklenitev zakonske zveze osebi, mlajši od 18 let, skupaj z dovoljenjem staršev ali zakonitih skrbnikov. Poročali so o poroki otrok v romski skupnosti, vendar to ni bil razširjen problem.

Spolna zloraba otrok: Zakon obravnava posilstvo kot kaznivo dejanje z zagroženo zaporno kaznijo od enega do deset let. Zakon določa kot najnižjo starost privolitve v spolne odnose 15 let. Izvršilna oblast je zakon v glavnem izvajala.

Zakon kot kaznivo dejanje opredeljuje posedovanje, prodajanje, kupovanje ali razmnoževanje otroške pornografije, izvršilna oblast pa je zakon v glavnem učinkovito izvajala. Zaporna kazen za kršitve je znašala od šest mesecev do osem let.

Od sredine septembra so organi prejeli prijave 99 kaznivih dejanj spolne zlorabe otroka, mlajšega od 15 let, in preiskali 76 primerov spolnega izkoriščanja otrok, ki so vključevali pornografske fotografije in video posnetke, razširjene na internetu, v primerjavi s 77 tovrstnimi preiskavami v celem letu 2016. Od sredine septembra so organi odvzeli prostost 87 osebam, obtoženih zlorabe otrok na spletu ali posesti in razširjanja pornografskih posnetkov otrok v primerjavi z 71 aretacijami v celem letu 2016.

Mednarodne ugrabitve otrok: Slovenija je podpisnica Haaške konvencije o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok iz leta 1980. Gl. letno poročilo ameriškega Ministrstva za zunanje zadeve *International Parental Child Abduction* [Letno poročilo o mednarodnih starševskih ugrabitvah otrok, op. prev.] na spletnem mestu travel.state.gov/content/childabduction/en/legal/compliance.html.

Antisemitizem

V državi je živelo okrog 300 Judov. Predstavniki judovske skupnosti so poročali o predsodkih, nevednosti in zmotnih stereotipih o Judih, ki so bili v družbi razširjani zlasti prek javnega diskurza. O antisemitskem nasilju ali očitni diskriminaciji niso poročali.

Izvršilna oblast je v osnovnih in srednjih šolah spodbujala nepristransko in strpno izobraževanje, holokavst pa je bil obvezni del učnega načrta zgodovine.

Trgovina z ljudmi

Gl. poročilo ameriškega Ministrstva za zunanje zadeve *Trafficking in Persons Report* [Poročilo o trgovini z ljudmi, op. prev.] na spletnem mestu www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/.

Invalidi

Zakon prepoveduje diskriminacijo invalidnih oseb zaradi fizične, čutne, umske ali duševne okvare. Izvršilna oblast je v glavnem zagotavljala spoštovanje teh določb. Zakon predpisuje dostop do stavb za invalidne osebe, vendar pa so se posegi za prilagajanje javnih in zasebnih objektov za olajšanje dostopa invalidom nadaljevali počasi in nekatere stavbe, zlasti starejše, niso bile dostopne. Zakon za invalidne otroke zagotavlja pomoč iz naslova socialnega varstva in programe predšolskega vzgoje, osnovnega, srednjega in poklicnega izobraževanja. Odraslim invalidom zagotavlja tudi sredstva za poklicno izobraževanje in neodvisno življenje. Vlada je izvajala zakone in programe, ki invalidom zagotavljajo dostop do zgradb, informacij in komunikacij.

Nacionalne/rasne/etnične manjšine

V Sloveniji živijo tri uradno priznane etnične manjšine: Romi (po ocenah jih je med 7000 in 12.000), Madžari (približno 8000) in Italijani (približno 4000 posameznikov).

Diskriminacija družbeno marginaliziranih Romov se je v nekaterih delih države nadaljevala. Organizacije, ki spremljajo razmere v romski skupnosti, so izpostavile, da so se Romi še naprej soočali s težavami glede zagotavljanja ustrezne nastanitve na običajnem stanovanjskem trgu. Številni Romi so živeli v nezakonitih naseljih, ločenih od drugih skupnosti, kjer je primanjkovalo osnovne komunalne opreme, kot so elektrika, tekoča voda, kanalizacija in dostop do sredstev javnega prevoza. Državni uradniki so poudarili, da je nelegalnost naselij še vedno največja ovira pri zagotavljanju dostopa Romov do ustrezne nastanitve, vode in kanalizacije. Po zakonu lahko samo lastniki ali osebe z drugo zakonsko pravico do zemljišča pridobijo javne storitve in infrastrukturo, kot so voda, elektrika in kanalizacija.

Po neuradnih poročanjih organizacij, ki spremljajo razmere v romski skupnosti, in uradnikov, zaposleni v šolah z velikim številom romskih učencev, predstavlja visoka stopnja nepismenosti med Romi še vedno hudo težavo. Čeprav je šolanje otrok do devetega razreda obvezno, so stopnje obiskovanja šole in zaključevanja šolanja pri romskih otrocih še naprej ostajale nizke.

Čeprav je ločevanje otrok v razredih nezakonito, je več Romov poročalo nevladnim organizacijam, da so njihovi otroci obiskovali ločene razrede in da so šolske oblasti nesorazmerno število romskih otrok dodelile v razrede učencev s posebnimi potrebami.

Nevladne organizacije in predstavniki skupnosti so poročali o predsodkih, nevednosti in zmotnih stereotipih o Romih, ki še vedno vladajo v družbi in so se širili zlasti prek javnega diskurza.

Izvršilna oblast je še naprej izvajala projekt za zagotavljanje pitne vode (prek cistern) trem romskim naseljem, ki je nudilo začasno rešitev systemskega problema. Vladno vzpostavljena komisija za zaščito romske skupnosti je delovala še naprej. Komisija je vključevala predstavnike romske skupnosti, občin in vlade.

Junija je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti objavilo javni razpis v vrednosti 1,68 milijona EUR (dva milijona USD) za vzpostavitev večnamenskih romskih središč za krepitev družbenoekonomskega statusa članov romske skupnosti.

V programu, ki je izboljšal komunikacijo med policijo in pripadniki Romov, so sodelovali tudi predstavniki romske skupnosti.

Izvršilna oblast je podprla projekt, ki je usposobil 12 romskih zdravstvenih koordinatorjev, in prevzela sofinanciranje programov zdravstvenega varstva za romske ženske, otroke in mladino.

Vlada je podprla finančni projekt za pismenost, s katerim je namenila sredstva 26 romskim vzgojiteljem za sodelovanje z učitelji in starši. Po navedbah ministrstva so ti pedagogi pozitivno vplivali na to, da romski otroci ne prekinjajo šolanja.

Nasilna dejanja, diskriminacija in druge zlorabe na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete

Medtem ko zakon prepoveduje diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti, je bila razširjena družbena diskriminacija.

Zakon opredeljuje kazniva dejanja zoper lezbijke, geje, biseksualce in transseksualce (LGBT) kot kazniva dejanja iz sovraštva in prepoveduje spodbujanje k sovraštvu na podlagi spolne usmerjenosti. Po poročanju ene od nevladnih organizacij, osredotočene na pravice LGBT, je 49 odstotkov LGBT bilo vsaj enkrat žrtev nasilja ali diskriminacije na podlagi svoje spolne usmerjenosti, približno 44 odstotkov pa jih je bilo žrtev nasilja ali ustrahovanja v šolah. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, pa tudi nevladne organizacije in organi kazenskega pregona so sicer beležili, toda niso spremljali točnega števila primerov nasilja zoper LGBT.

Medtem ko zakon in izvedbeni predpisi vzpostavljajo postopke za spremembo spola, pa so nevladne organizacije LGBT trdile, da so določbe presplošne, predmet napačne razlage in nezadostno varujejo pravico do zdravja, zasebnosti in fizične integritete transseksualcev.

Po zakonu so istospolni pari upravičeni do prejemanja socialnih nadomestil, kot so zavarovanje za primer brezposelnosti in družinske pokojnine po življenjskem sopotniku ter pravica do plačanega dopusta v primeru smrti življenjskega sopotnika.

1. januarja je izvršilna oblast uradno vzpostavila Urad zagovornika načela enakosti, ki nadomešča prejšnji Urad Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Po poročanju urada je bila njegova učinkovitost omejena zaradi nezadostnih sredstev in kadrovske težave.

7. poglavje Pravice delavcev

a. Pravica do združevanja in pravica do kolektivnega pogajanja

Zakon delavcem zagotavlja pravico, da ustanovijo ali se priključijo neodvisnim sindikatom, da se kolektivno pogajajo in zakonito stavkajo. Zakon ne prepoveduje diskriminacije sindikatov, niti ne zahteva ponovno zaposlitev delavcev, odpuščenih zaradi sindikalnega udejstvovanja. Leta 2016 je sodišče s prvo takšno odločbo odločilo o varstvu pravice delavcev do sindikalnega združevanja.

Zakon zahteva sindikalno združevanje vsaj 10 odstotkov delavcev v sektorju, preden se lahko sektor vključi v kolektivna pogajanja. Zakon omejuje pravico do stavke policistom, pripadnikom vojske in nekaterim drugim javnim uslužbencem, namesto tega pa jim zagotavlja

arbitražo. Sredstva, inšpekcije in ukrepi za izboljšanje so bili ustrezni; kazni za kršitve so zadostovale za njihovo preprečevanje. Sodni in upravni postopki niso bili dolgotrajni, pritožb v zvezi z njimi ni bilo.

Izvršilna oblast in delodajalci so večinoma spoštovali svobodo združevanja in pravico do kolektivnih pogajanj.

b. Prepoved prisilnega oziroma obveznega dela

Medtem ko zakon prepoveduje sleherno obliko prisilnega ali obveznega dela in je izvršilna oblast zakon večinoma uveljavljala, je vendarle prihajalo do primerov prisilnega dela, ki je bilo najizrazitejše na področju kovinske in lesne industrije, gradbeništva in gostinstva. Sredstva, inšpekcije in ukrepi za izboljšanje so bili ustrezni. Kazni za kršitve so bile dovolj stroge za njihovo preprečevanje.

Poročali so o primerih trgovine z ženskami in otroki v spolne namene, moški, ženske in otroci pa so bili prisiljeni v delo v gradbenem sektorju in v prosjačenje. V poročilu, ki ga je naročila vlada, je bilo ugotovljeno, da so mladoletni in priseljeni delavci predstavljali še posebno ranljivo skupino za prisilno delo ali trgovino z ljudmi in da je prihajalo do nezakonitega zaposlovanja ali najemanja priseljenih delavcev.

Gl. tudi poročilo ameriškega Ministrstva za zunanje zadeve *Trafficking in Persons Report* [Poročilo o trgovini z ljudmi, op. prev.] na spletnem naslovu www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/.

c. Prepoved dela otrok in najnižja starost za zaposlitev

Najnižja starost za zaposlitev znaša 15 let. Zakon omejuje ure, predpisuje obdobje počitka, prepoveduje delo na nevarnih mestih in izrecno odreja nadzor s strani odrasle osebe za mladoletne delavce. Medtem ko niso omejeni nobeni posebni poklici, pa nevarna delovna mesta (ki jih podrobno določa zakon) vključujejo tista, ki so pod zemljo in pod vodo, ki vključujejo škodljivo izpostavljenost sevanju, strupenim ali rakotvornim snovem, hudemu mrazu, vročini, hrupu ali vibracijam. Kazni za kršitve delovnopravne zakonodaje, povezane z delom otrok, vključujejo globo in do enoletno zaporno kazen in so zadostovale za njihovo preprečevanje. Izvršilna oblast je večinoma učinkovito uveljavljala zakon o delu otrok in najnižji starosti. Kljub temu so podeželski otroci, mlajši od 15 let, pogosto delali v času pobiranja pridelka in opravljali kmečka dela. Nekateri otroci so bili tudi predmet trgovine ljudi za spolne namene, prisilnega dela, vključno s prisilnim prosjačenjem.

d. Diskriminacija v zvezi z zaposlovanjem in poklicem

Zakon vzpostavlja splošen okvir za enako obravnavanje in prepoveduje diskriminacijo v zvezi z zaposlitvijo ali poklicem na podlagi rase ali narodnosti, spola, barve, veroizpovedi, starosti, državljanstva, invalidnosti ali spolne usmerjenosti. Izvršilna oblast je te zakone učinkovito izvajala. Zasluzki žensk so znašali 68 odstotkov zaslužkov moških, na primerljivih položajih pa so zasluzki žensk znašali 97 odstotkov zaslužkov moških. Zakon posebej prepoveduje diskriminacijo na podlagi jezika ali zaradi okužbe z virusom HIV.

Po poročanjih je bilo le nekaj pritožb zaradi diskriminacije, čeprav je v nekaterih primerih prišlo do diskriminacije pri zaposlovanju na podlagi spola, starosti ali v zvezi s priseljenimi delavci. Nekateri oblike diskriminacije so doletele Rome, v nekaterih primerih pa delodajalci niso spoštovali standardov delovnopravne zakonodaje v zvezi z nadomestili in postopki v primerih prenehanja zaposlitve. Kazni za kršitve so zelo različne glede na vrsto in velikost zaposlitvene organizacije in so zadostovale za njihovo preprečevanje. Diskriminacija Romov pri zaposlovanju ni bila omejena na določen sektor. Izvršilna oblast je poskušala načeti problematiko, s katero so se srečevali Romi (gl. tudi oddelek 6, Nacionalne/rasne/etnične manjšine).

e. Sprejemljivi delovni pogoji

Minimalna mesečna bruto plača v državi je znašala 805 EUR (966 USD). Uradni prag revščine je določen na 616 EUR (739 USD) na mesec za enoosebna gospodinjstva. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti spremlja spoštovanje zahteve po minimalni plači in ima nadzorni organ. Po poročanju nevladnih organizacij in zagovorniških skupin, so organi zakone učinkovito izvajali, razen v nekaj primerih priseljenih delavcev, ki so se srečevali z izkoriščevalskimi pogoji.

Zakon omejuje delovni teden na 40 ur ter zagotavlja najmanj 20 dni letnega dopusta in vsaj en dan obveznega tedenskega počitka. Kolektivne pogodbe so določale, ali bodo delavci prejeli dodatno plačilo za nadurno delo. Zakon omejuje število nadur na osem ur na teden, 20 ur na mesec in 170 ur na leto. Posebne komisije v okviru Ministrstva za zdravje in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so opredelile posebne standarde zdravja in varnosti pri delu za delavce. Delavci lahko zapustijo delovne okoliščine, ki ogrožajo zdravje ali varnost, ne da bi s tem ogrozili svojo zaposlitev, organi oblasti pa so take zaposlene v takih situacijah učinkovito ščitili. Med delavci, ki se srečujejo z nevarnimi delovnimi razmerami, so poklicni vozniki, gorski reševalci, mornarji,

gradbeni delavci in rudarji. Med delavci, ki se srečujejo z izkoriščevalskimi delovnimi pogoji, so bili zaposleni v gradbenem sektorju, lesni industriji in eksotične plesalke.

Zakon od delodajalcev zahteva, da zaščitijo delavce, ki so postali invalidi na delu. Če dela niso zmožni opravljati, lahko takšni delavci opravljajo drugo delo, ki ustreza njihovim sposobnostim, se zaposlijo krajši delovni čas in so deležni poklicne rehabilitacije in nadomestila plače.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti nadzira delovno prakso in ima inšpekcijska pooblastila, policija pa je pristojna za preiskovanje kršitev zakona. Po poročanju nevladnih organizacij in zagovorniških skupin, so organi zakone učinkovito izvajali, razen v nekaj primerih priseljenih delavcev, ki so se srečevali z izkoriščevalskimi pogoji. Strokovni odbor Mednarodne organizacije za delo za uporabo konvencij in priporočil (ILO-CEACR) je opazil, da bi lahko navzkrižja med zakoni, ki urejajo inšpekcijo, povzročila negotovost v zvezi z vprašanjem, ali imajo inšpektorji pravico dostopati do krajev opravljanja dela. Po zakonu morajo delodajalci za vse zaposlene plačevati prispevke za socialno varnost. Društvo za brezplačno pravno pomoč je še naprej poročalo, da delodajalci priseljenih delavcev običajno niso odšteli prispevkov za socialno varnost od nakazil za plače, delavci pa so tako ostali brez prihodnje pokojnine ali dostopa do storitev socialnega varstva. Vlada je zaposlila 37 inšpektorjev za pogodbe o zaposlitvi in 43 za varstvo in zdravje pri delu. Strokovni odbor Mednarodne organizacije za delo za uporabo konvencij in priporočil in nevladne organizacije so prav tako opazili, da je treba nujno povečati število inšpektorjev, da bi bili kos obsegu dela. Inšpektorji za delo so opravili preglede pogodb o zaposlitvi ter varstva in zdravja pri delu, ugotovili kršitve in izrekli kazni. Na obeh področjih je do večine kršitev prihajalo v lesnopredelovalni in kovinski industriji ter v gradbenem in gostinskem sektorju. Kazni za kršitve so zadostovale za njihovo preprečevanje.

Med obravnavnim letom ni bilo hujših industrijskih nesreč, v katerih bi bili delavci poškodovani.